

Treet er klart til å falle, men det faller ikke. I tillegg til den vanlige brytekanten på fallsiden, har tømmerhuggeren spart litt treverk på baksiden, et såkalt "sikkert hjørne". Det gir sikring nok til at han kan slå inn en kile ved siden av, slik at treet bare kan falle til den planlagte siden når sikringen sages vekk.

SIKRINGEN gjør at treet ikke klemmer sammen rundt sverdet på sagen, eller faller før kilen er på plass.

KILEN slås inn for å sikre at treet faller frem, over brytekanten.

BRYTEKANTEN styrer fallet som et hengsel.

Tømmerhuggerens sikring redder liv og lemmer

Legg treet trygt ned

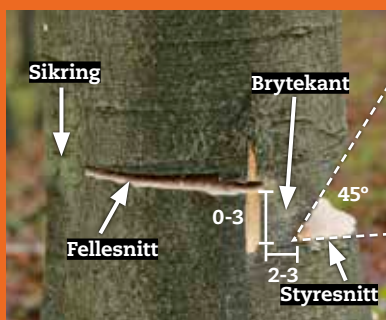
Du jobber trygt og uten tidspress med å felle store og utfordrende trær, hvis du bruker metoden vi viser her. Metoden sikrer at treet ikke faller før du vil at det skal falle.

Når du skal felle større trær, hører du forhåpentlig alle alarmklokkene dine ringe. Ikke bare kan du komme til å skade deg selv, men du kan skade andre, eller ødelegge både biler og hus for store pengesummer. Det er nemlig voldsomme krefter du utfordrer.

Metoden som tømmerhuggeren vår viser her, gjør jobben mye tryggere. Den sikrer nemlig at treet først faller når du ønsker det. Selve kjernen i metoden er å etterlate en sikring på motsatt side av styresnittet. Så lenge den er intakt, faller ikke treet. Først når du har laget alle snit-

tene, klarert fallretningen og sikret at treet faller dit du vil med en kile, kapper du sikringen så treet faller. Det finnes variasjoner av sikringen, men alle har samme funksjon.

Husk at du skal tilkalle eksperthjelp til felling av store og kompliserte trær.

Slik legger du snittene

En lite triks sikrer at treet først faller når du er klar.

Å felle med "sikkert hjørne" er en liten variasjon av teknikken som stort sett alle trær felles med: To snitt fjerner en kile på den siden treet skal falle til – det kalles gjerne **styresnittet**. Et tredje snitt fra motsatt side, **fellesnittet**, skjærer treet nesten over. Mellom fellesnittet og styresnittet skal du etterlate en **brytekant**. Den skal styre treet som et hengsel når tyngdekraften trekker det mot bakken – ofte hjulpet av en dytt, et trekk eller av en kile som slås inn i fellesnittet.

Sikringen er en liten tilføyelse til teknikken; nemlig at fellesnittet lages rundt et lite område i motsatt side av styresnittet. Dette "sikre hjørnet" gir deg ro til å sikre at treet faller riktig.

1. Styresnittet sages ut med to snitt.

2. Første del av fellesnittet skjæres fra den ene siden.

3. Resten av fellesnittet skjæres fra motsatt side, så sikringen står igjen.

4. Kilen bankes inn i fellesnittet ved sikringen.

5. Sikringen kappes, og treet faller til riktig side.

Gjør alt klart før du sager

Selv om dette er en profesjonell tømmerhugger, tenker han grundig gjennom forløpet før han begynner. Også selv om dette treet er relativt lite og i utgangspunktet enkelt å felle. Han vurderer hvilken retning treet skal falle, sjekker at det er plass i lengden og rydder seg en god plass å arbeide på.

1 Rydd opp rundt treet. Fjern greiner og annet på bakken, og skjær av lave greiner. Det skal være enkelt å komme til på alle sider, og du skal ha en sikker fluktvei, slik at du kan komme deg raskt unna.

2 Bestem hvor treet skal falle. Det sikreste er at du lar treet falle i den retningen det lener seg mot. Se også etter at det er plass i fallretningen. **VIKTIG! Lener et stort tre seg i feil retning, tilkaller du hjelp.**

3 Start sagen på et fast underlag. Kjedefremmen aktiveres ved å presse sikkerhetsbøylen frem, før du starter sagen. Deretter kan du løsne den når sagen er i gang, og du er klar til å sage.

Lag snittene med en sikring

Styresnittet lages helt normalt: Først et skrått snitt ovenfra, deretter et vannrett. Da fjerner du en kile i fallretningen.

De to snittene skal møtes 1/5 til 1/4 inne i treet.

Fellesnittet ville nå normalt bare skjæres bakfra, men her skjærer vi inn fra begge sider. Det gjør at vi står igjen med en sikring, i tillegg til brytekanten. De holder treet oppe så lenge du ønsker.

1 Fallretningen legger du ved å sikte over sagen – uten å se på sverdet. Dette er mer nøyaktig enn å gjette en rett vinkel på sverdet.

2 Det skrå snittet skjæres. Med full gass settes undersiden av sverdet, tett ved motoren, mot stammen i en skrå vinkel. Deretter vippes sverdet rolig ned til vannrett og føres ned i ønsket dybde.

Se ned i snittet mens du sager. Da stopper du sagen enkelt på riktig sted.

3 Nå skjæres det vannrette snittet. Sagen holdes så sverdet ligger vannrett. Med full gass settes bunnen av sverdets underside igjen mot treet, og sverdet presses rolig inn.

VIKTIG

Øv deg med sagen først. Du skal være trygg på motorsagen før du bruker den til å felle trær. En gammel trestubbe er glimrende å trene på. Begynn med undersiden på sverdet, der kjedet trekker sagen inn mot treet. Gå videre med oversiden, der kjedet dytter sagen mot deg. Tren til slutt på teknikken med å stikke sverdet inn i stammen – den detaljen må du mestre for å kunne lage et "sikkert hjørne".

4 Brytekantens tykkelse markeres på siden av treet med to loddrette snitt i barken. Da kan vi tydelig se hvor dypt fellesnittet skal gå når sagflisen spruter. Bruk sverdets underside.

5 Sikringen markerer vi på samme måte med to loddrette snitt på motsatt side av fallretningen. Legg den evt. litt til en side, slik at kilen kan slås inn rett bakfra.

6 Fellesnittet krever en egen teknikk. Stikker du spissen rett inn, slår sagen fort tilbake. Sett derfor undersiden av sverdspissen mot treet. Sag frem til spissen er inne, og sverdet parallelt med kanten.

TIPS

Retts opp snittene til brytekanten ligger vannrett og vinkelrett på den retningen treet skal falle. Brytekanten vil styre fallet. Det gjør den best når den er like tykk hele veien. Du kan alltid ta deg tid til å rette opp styresnittet – men når du bruker et "sikkert hjørne", får du også tid til å rette opp fellesnittet. Og om nødvendig å begynne forfra, litt høyere på treet.

7 Trekk sverdet litt ut, og sag bakover i stammen mens du følger med rundt. Stopp når sverdet treffer sikringens markering bak på treet. Prøv å unngå å sage med oversiden av sverdet.

8 Gjenta prosessen med snitt bakover på den andre siden. Du stikker igjen sverdet inn i stammen, men denne gangen ved sikringen. Før sverdet vannrett rundt, og stopp 3 cm fra styresnittet.

9 Brytekanten rettes til når det kommer ut sagflis på den andre siden av stammen. Snittet rettes, til brytekantene er helt jevn. Sammen med sikringen, bærer den nå treet.

Slå inn kilen og kapp sikringen

Nå er vi i virkeligheten i mål. Treet er så klart til å falle som det kan bli. Sikringen har gitt oss tid til å rette inn brytekanten. Den er defor helt jevn, og sikrer at treet faller vinkelrett på den.

Men treet kan fortsatt falle bakover, hvis vi har vurdert vektfordelingen feil, eller vinden plutselig fanger treet. Derfor slår vi en kile i fellesnittet før vi kapper sikringen. Kilen sikrer at treet faller over styresnittet.

1 Kilen bankes inn fra baksiden, så tett på sikringen som du kan komme. Men husk at du skal ha plass til sagen når sikringen skal vekk.

Sikringen ser puslete ut, men styrken er stor.

2 Det skal være plass til å sage uten å treffe kilen. Den lille sikringen virker spinkel, men så lenge det ikke blåser opp, vil den hindre at treet faller.

3 Så kappes sikringen. Som du ser, har vi skåret treet i en behagelig høyde. Det kan du også gjøre, hvis du ikke har behov for å utnytte stokken best mulig. Det gjør fellingingen av treet tryggere.

4 Mens du går tilbake, faller treet som planlagt. Faller ikke treet uten videre, slår du kilen dypere. Sørg uansett for å være et par meter unna når treet begynner å falle.

5 Deretter skal treet kappes. Det er en stor jobb, og det skal også skje med stort fokus på sikkerhet. Les om det på www.gjoerdetselv.com – og på www.husqvarna.no, som også viser "sikkert hjørne".

ARBEIDSHJELM med integrert hørselvern og visir som vippes på plass.

ARBEIDSJAKKEN skal være god å bevege seg i.

ARBEIDSHANSKER som f.eks. beskytter når du filer kjedet.

VERNEBUKSER med tråindlegg som stopper sagen hvis den treffer buksen.

VERNESTØVLER til motorsagbruk, med sikring både i skoene og foran på leggen er best.

TIPS

Vi legger fellesnittet høyere enn bunnen av styresnittet, for å øke sikkerheten. Du vil ofte høre folk si at de to snittene bør ligge like høyt. Begge deler er greit. Det viktigste er at fellesnittet ikke ligger lavere. Ved å begynne fellesnittet 3 cm over styresnittet, tar vi høyde for at snittet kan bli litt skjevt.

VIKTIG

Husk en makker. Det er aldri smart å arbeide alene med motorsag, i hvert fall ikke når du skal felle store trær. Husk å ta med mobiltelefon.

Kle deg sikkert når du jobber

Motorsagen henger uløselig sammen med vernebukser.

Vår mann er kledd i tømmerhuggerens standardutrustning, og som et minimum skal du følge ham når det gjelder hjelmen, buksene og verneskoene. Hjelmen har innebygget visir og hørselvern. Buksene har innlegg av tråder, som på brøkdelen av sekunder stanser kjedet. Hanskene er vanlige arbeidshansker, som du også bruker når du f.eks. filer kjedet på sagen.